

A Sof Omar-barlangban

Sárospatak (ÉM - Hegyi József) - Elborzadva olvassuk nap mint nap a lapokban és látjuk a televízióban azokat a szörnyűségeket, amelyek az „Afrika szarvának” nevezett Szomáliában történnek. Fegyveres törzsi bandák gyilkolják egymást, miközben százezreivel halnak meg az éhségtől a csonttá-bórré aszott gyermekek és felnőttek. Erről beszélgettünk Sárospatakon dr. Obzsutné dr. Truskovszky Erzsébet növényvédő szakmérnökkel, aki öt évet töltött Etiópiában mezőgazdasági szaktanácsadóként. Jó 30 ezer kilométert megtéve, bejárta Etiópiának mind a tizennégy tartományát, így a Szomáliával közvetlenül határos Bale tartományt is, s ellátogatott egy híres muzulmán kegyhelyre, a Sof Omar-barlangba is, amely egyszersmind határvonalnak számít Etiópia és Szomália között, már amennyire szabályos államhatárról lehet beszélni a törzsi háborúskodásoktól zaklatott két kelet-afrikai országban. A barlang egyik felében etióp, a másikban szomáliai katonák teljesítenek szolgálatot. A gyakori csetepaték közben hol az egyik, hol a másik „határőrség” birtokolja a Sof Omar-barlangot.

- Ezért a barlang megtekintésére ki kellett várunk az éppen békés pillanatot, amikor a kegyhely az etióp őrség védelme alatt állt - mesélte dr. Truskovszky Erzsébet. - A bejáratnál negyedórányi séta után 20-30 méter magas hófehér oszlopok közé érünk. Úgy merednek fölénk, mintha görögök katedrálisok kereszthajói lennének. Aztán egy kavicsoshomokos tisztáson előtűnik egy tumba - a középkori muzulmán szentnek, Sof Omarnak a sírja, amelyet a barlang márványsima kőveiből maga készített magának. Sof Omar főpap volt a harcias oromo törzs földjén. Ebben a barlangban lakott, innen látogatta meg és térítette meg a pogány oromókat a muzulmán hitre.

- Sof Omar sírja ma is záródokhelye az oromóknak. Magát a barlangot Allah lakóhelyének is tartják, s akinek az isten valamilyen kívánságát teljesítette, hálából - vagyoni helyzetétől függően - tyúkot, kecskét, juhót visz be és ereszt el őket a barlangban.

Sok titkot rejteget még a Sof Omar-barlang, hiszen a labirintusszerű rendszer nagy része további feltárára vár. Ezért a világ minden tájáról barlangászok keresik fel kutatás, tanulmányozás céljából. Hacsak a Szomáliában mostanában történő tragikus eseményen ebben meg nem akadályozzák őket.

Zöldellő téli határ

Miskolc (ÉM) - A kalendárium szerint december a tél első hónapja, s ehhez képest viszonylag enyhe időjárásban van részünk. Kedvez ez a mezőgazdaságunknak is, különösen hogy a hosszú, aszályos nyár és száraz őszi után - kemény fagyok helyett - bőséges eső áztatta és remélhetőleg áztatja még továbbra is a földeket. Ennek hatására - ahol vetettek - szépen zöldellő táblákat láthatunk a községek határait. Az idejében elvetett búza és őszi árpa sűrűn bokrosodó vetéssé erősödött. De még azokon a táblákon is megnyugtató a vetés állapota, amelyekbe később került a vetőmag, mert a gyakori langyos eső következtében hamar megindult a vegetáció. Különösen frissnek tetsző, elevenzöld árpa - és búzatablák zöldellnek a Bodrogközben a sárospataki és a tiszakarádi határban, továbbá a felsődobszai és a szerencsi földeken. És ha igazán megerkezik a tél, s a jelenlég ígértes vetések kellő vastagságú hótakarót kapnak, akkor a tavasz beköszöntével jól megerősödve majd tovább növekedhetnek - egészen az aratásig.

A terület kétharmada elveszett

A történelmi megyéről

Sátoraljaújhely (ÉM-Katona Rezső) - A 18. század közepéig a jelentősebb zempléni városok felváltva tartották a megyegyűléseket: így Újhelyben, Patakon, Tokajban, Szerencsen, Tállyán, Tolcsván, Lisszán, Homonnán, Mezőlaborcon, Nagymihályban, stb. Sátoraljaújhely a barokk megyeháza felépítésétől, az 1770-es évektől lett a megyegyűlések állandó helyszíne, illetve ezzel együtt Zemplén megye székhelye. Közel két évszázadig töltötte be ezt a szerepet, ez alatt az idő alatt vált igazi várossá és a Zemplén-vidék központjává. Kiépítette közigazgatási apparátusát, s a megyén belül Újhely még úgynevezett rendezett tanácsú várossá is vált a 20. század fordulóján, azaz: mai fogalmainkkal hasonlítva megyei városi rangot nyert el. Az 1830-as évek elején állandó kórház létesült a városban, mely a 20. század elejétől megyei kórházzá bővült, ellátva az egész történelmi Zemplén területét.

Ugyanebben az időszakban épült meg a városban az úgynevezett palota, amely ügyészi, bírói testületeknek adott otthont, s újabb funkciókat a megyeszékhelynek. A bor- és szőlőművelés révén ismét jelentős szerephez jutott Újhely: a kereskedelmi útvonalak itt vezettek keresztül Lengyelországra, Galícia, Oroszország felé. Ezt még fokozta a 19. század második felében kiépült vasúti csomópont szerepe, innen ágaztak el a vasutak Kassa, Lemberg, Ungvár-Munkács-Beregszász, illetve az ország belseje: Budapest felé. Évszázados gimnáziuma, felsőkereskedelmi iskolája, felekezeti iskolái, állandó színháza, több heti- és napilapja, történelmi tudományos folyóirata révén a művelődésnek is központjává vált. Trianon által vesztette el szerepköreinek jelentős részét: Zemplén megye területének kétharmada, lakosságának mintegy egyharmada került a megalakult Csehszlovákiához. A város határszélre szorult, fejlődése megtorpant. Megyeszékhely

Régi idők tanúja

Fotó: ÉM Archiv

rangját, közigazgatási funkcióit azonban továbbra is megőrizte, bízva sorsának jobbra fordulását. 1950-ben, a tanács-törvény megszületésével szűnt meg az önálló Zemplén megye, s lett Miskolc székhellyel Borsod-Aba-új-Zemplén. Újhely, s az egész zempléni táj minden kedvező adottságával együtt akkortól hatalmas hátrányba került. Úgy is mondhatnánk, hogy a mesterségesen kreált új megye súlypontja egyszerűen felbillent és egy idő után már csak mint Borsod megyét kezdték emlegetni. Az ottani „szocialista” iparosítás elvitte a megye minden pénzét. A kialakított torz iparszerkezet árát manapság mindnyájan fizetjük. De beszéljünk a jövőről. Amint már több megnyilvánulásomban mondtam, egy évszázadok alatt kialakult régióközponti szerep nem szűnik meg attól, hogy valaki vonalakat húz a térképre, vagy rossz rendeleteket alkot. Városunk kereskedő városként született és ma és a jövőben is természetesen kereskedelmi központja e tájnak. Megvan minden reményünk, hogy a jövőben interregionális kereskedelmi központjává is válhat. Gondolok itt a nemrégiben megtartott Dél-Lengyel, Ukrán, Kelet-Szlovák, Észak-Magyar interregionális találkozókra.

Közel 90 éves kórházával, egészségügyi központja volt és marad a vonzáskörzetének, ami 80-120 000 embert jelent. De ehhez csatlakozik a mentőszolgálat, mely szintén régió-szerepet tölt be. Újhely iskolaváros. Nemcsak a közvetlen vonzáskörzetét jelentő 36 községből, de távolab-bról is idejön tanulni az ifjúság.

De igazságügyi központja is a környéknek, hiszen bíróságunk, mely hamarosan törvényszékké egészül ki, régió feladatokat lát el. Létrehozzuk a Zemplén Vízművet és a régió önálló vízellátása is összeköt bennünket. A régió tűzvédelmi, rendészeti, katasztrófaelhárítási szolgálatát ugyancsak Újhely város látja el.

A fenti vázlatos felsorolás is remélem érzékelteti, hogy a régió központ szerepe és jelentősége nem csökken, hanem várhatóan növekszik.

De mindez nem közigazgatási, vagy hatalmi struktúrát jelent, hanem folytatását annak a természetesen évszázadok alatt kialakult folyamatoknak, amelyeket a föntiekben vázoltam. Hogy aztán az országos közigazgatási struktúrában mienkhez hasonló jellegű régióközpontok hogyan illeszkednek be, az egy más kérdés, és ma még nincs értelme erről nyilatkozni.

Halálos ítélet

BEKECSI SZABÓ LÁSZLÓ

Tudom, hogy Magyarországon is eltörölték a halálos ítéletet. Úgyhogy sem kötél, sem golyó általani halálra már itt nem ítélek senkit.

Viszont azt nem tudják eltörölni a honatyák, hogy bárki is saját magát felkösse, esetleg más módon fejezze ki, hogy unja az egészet, és úgy döntött, leteszi a kanalat - örökre.

Ez utóbbira volt nemrég több példa is megyénkbeli: az egyik felakasztja magát, a másik saját maga által eszkábált löfegyverrel végez magával. Hogy miért? Kiről soha nem tudjuk meg, kiről pedig az derül ki, hogy elavarták munkahelyéről, s ezt a szegényt nem bírta elviselni. Így lépnek elő a „racionalizálás” nevében a munkahelyek felelős vezetői - kivégző osztagga. Tulzáz ez tudom, de a borzalmas élményt megélni, feldolgozni magunkban - még borzalmasabb.

Bodrogköz kicsiny falujában jártam, véletlenül botlottam egy hozzám hasonló korú emberbe. Szóba elegyedtem, alig várta, hogy valaki végighallgassa bánatát: ő is munkanélküli lett.

Hozzászóltunk, itt a megyében is több tizezer szám teng-leg életerős nő, férfi, fiatal, javakorban levő, tette kész, de tétlenségre ítélt sorstárs is. Csak hogy ennek a sze-rencsétlennek többszörösen is összejött a munkanélkülisége: felesége, harmincon inneni lánya, veje, mind-mind megkapta a felmondást.

Egy egész család munka és kereset nélkül maradt. A szerencsétlen ember így fakadt ki: „Tulajdonképpen a halálos ítéletet mondták ki felettünk.” Mert való igaz, ha egy család négy tagból áll és mind a négy lapátra került így, előbb-utóbb éhen kell, hogy haljon. Dögölünk meg? Mert erre ítélték minket! - fakadt ki az apa. Akkor és ott kellett belátnom az út szélén, hogy ilyen egyszerű nálunk a halálos ítélet.

Tulajdonképpen azon csodálkozom, az országgyűlési képviselőknek hogy nem jutott még eszükbe: egy családban legalább a családtagok felének, vagy a család-fenntartónak ne lehessen felmondani, hiszen azokat a családokat valóban éhhalálra ítélik, akik mindnyájan az utcára kerülnek. A bodrogközi ember szerény óhaját ajánlom szavazásra.

De hát hogy várja el az ember ma, hogy Jézus segítsen Lázáron.

Hollóháza ismét megújulásra készül

Budapest (ISB - D.Á.) - „Hagyományörzés és innováció Hollóházán” címmel Budapesten tartott sajtótájékoztatót a Hollóházi Porcelángyár Rt. Boros László vezérigazgató bevezetőjében azt hangsúlyozta, hogy a privatizáció segítségével a gyár túl van a nehéz helyzetén, s most már csak az lehet a cél, hogy azt a kincset - szaktudást, hagyományt, amit 1777 óta e gyárban és elődjében felhalmoztak, ne hagyják elveszni. Az Rt.-ben a többségi tulajdonos a Corvin és az Ibusz bank. A vezérigazgató leszögezte: nem akar semmiféle leépítést, sokkal inkább egy olyan fejlesztésben kell gondolkodni, hogy az itt

dolgozó 800-850 ember megtarthassa munkahelyét. Ehhez a belföldi piacok megőrzése mellett a külföldi piacok szélesítésére van szükség, hiszen ez ideig a forgalomnak mindössze 8 százaléka volt export. Boros László bejelentette: újra felvették a kapcsolatot Szász Endrével.

Aki már ott is volt a sajtótájékoztatón, és az újságírók érdeklődésére át is vette a „főszerepet”.

„En csak egy tervező vagyok ennél a gyárnál” - mondta a világhírű művész. Hangsúlyozta, hogy az üzleti taktikába régebben sem szólhatott bele, most sem. Annak idején tíz évig

dolgozott a gyárban, ahol rengeteg problémája volt. Amikor a 10 millió dolláros amerikai rendelésről csak úgy lemondtak, számára akkor telt be a pohár. Ma viszont ismét együtt kíván dolgozni a gyárral, amelyet - az ott dolgozó nagyszerű szakemberekkel - a lelke mélyén mindig is nagyon szeretett.

S mint a gyár vezetői is leszögezték: a Szász Endrével való együttműködés célja az, hogy ne csak iparművészeti, hanem képzőművészeti alkotások is készüljenek Hollóházán. A művész által ter-vezett munkákban ne elsősorban a használati, hanem az esztétikai értékek domináljanak.

Minősítik a trófeákat

Miskolc (ÉM) - Öt napon át minősítette a borsodi vadászmezőkön a hazai Nimródok által elejtett nagyvadakat, így a szarvasokat, őzek agancsait, valamint muflonok csigait, vaddisznóagarakat a trófeabíráló bizottság. Az eredmények számítógépes feldolgozását most végzik.

A bíráló bizottság előtt - amely a nemzetközi szabványnak megfelelően, pontozással bírálja el az eléje kerülő trófeákat - ilyenkor szinte „vizsgáznak” a va-

dások. Az elejtett nemes vadak trófeái ugyanis „minősítik” nem csak a vadászokat, hanem a társaságokat is. Hiszen a trófea arról is „vall”, hogyan gondozták az állományt.

A mostani bírálatra legnagyobb számban az őzbakok fejdíszét hozták el a borsodi vadászok. Ez mutatja, hogy megyénkben elsősorban a síkvidéki részeken nagy számban élnek ezek a „félénk” állatok. Szép példányok kerültek a bírálók elé szarvasagancsokból is, a bükki és a

zempléni erdőkből. Az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy a legszebb példányokat a külföldi vendégvadászok vitték magukkal. Akik ezért tisztességes summát fizettek. A hazai vadászok a legszebb agancsú bikákat a zempléni részeken, valamint Putnok környékén kapták puszkavégre.

Mint a korábbi években, úgy az idén is jelentős számú vaddisznóagyarat hoztak a szerencsések. Ezekből - mint korábban is - sok volt az érmes.

Új tanév új gimnáziumban

Makovecz-alkotás

Fotó: Laczó József

Sárospatak (ÉM-ME) - Jelenleg a belsőépítészeti munkálatokat végzik a szakemberek az egyik legújabb Makovecz alkotáson. A sárospataki új gimnázium, - merthogy a szemet gyönyörködtető építmény oktatási célokat szolgál majd - műszaki átadása a jövő év májusában lesz, szeptember elsejétől pedig birtokba vehetik a város és a környék gimnazistái. Az új középiskola igazgatói posztjára és a tantestület tagjainak személyére pályázatot írt ki az önkormányzat, melyek beadási határideje január kilencedike, illetve március elseje. A várost irányító testület vállalta azt is, hogy a következő tanév kezdetére biztosítja az indulás szerényi és tárgyi feltételeit, valamint a működés költségeit. A patakiak által egyelőre Arany János uti gimnáziumként emlegetett iskola, állami intézményként funkcionál majd és eddig, - az előzetes jelentkezéseket számba véve - a hatév folyamatos képzésre hetvenen adtak be továbbtanulási kérelmüket, a normál gimnáziumi oktatásra 160 leendő első jelentkezése érkezett be. Amennyiben igény lesz rá két második osztályt és két harmadikat is indítanak az 1993/94-es tanévtől, sőt tervezik egy úgynevezett nulladik osztály szervezését, ahol az általános iskolából kikerült gyerekek egy éven keresztül csak a választott idegennyelvvvel ismerkednének.